

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

КНІТЕЛЬ-ТОПЧА ВАЛЕРІЯ

**ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.**

Спеціальність: 074 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Однією з найбільш складних та значущих проблем становлення в Україні демократичної, правової та соціальної державності і формування громадянського суспільства є визначення правових засад у відносинах держави та молоді, яка становить стратегічний ресурс та здатна забезпечити поступальний розвиток держави та суспільства. На теперішній час перед Україною постає завдання забезпечення реалізації молоддю своїх політичних, соціально-економічних та культурно-духовних прав системою гарантій, що сприятиме перетворенню молоді на активного суб'єкта демократичних процесів.

Процес соціалізації молоді передбачає включення її у життєдіяльність суспільства як системи в якості самодостатнього та активного її елемента. Безперечно, що забезпечення цього процесу залежить не лише від діяльності держави в особі її органів, але й від активності усіх соціальних інститутів.

Події останніх років в Україні призвели до якісної зміни громадянської свідомості та соціальної поведінки молоді, тому дослідження позитивного європейського досвіду у сфері державної молодіжної політики наразі є особливо актуальним, так як представляє не лише науковий, а й практичний інтерес.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання державної молодіжної політики в Україні розглядається в працях відомих вчених: Є. Бородіна, М. Головатого, В. Головенько, І. Ільїнського, М. Канавець, Н. Метьюлкіної, Г. Коваль, М. Перепелиці, Р. Сторожука. Дослідженням європейського досвіду щодо розвитку державної молодіжної політики знаходимо в працях С. Серьогіна, В. Алексєєва, О. Бабінової, Т. Бутирської, О. Радченко.

Дослідження проблем у межах теми ґрунтуються також на сучасних теоретико-методологічних розробках у галузі держави і права, адміністративного права, державного управління, цивільного права, висвітлених у працях вітчизняних учених, серед яких, зокрема: Д. Андрєєва, А. Гавловська, В. Головенько, С. Ківалов, Г. Коваль, А. Кочетков, В. Красовська, К. Плоский.

Серед зарубіжних дослідників даної сфери варто виділити Р. Томсона, Д. Роша, С. Такера, Р. Флінна, Г. Гаспероні, Д. Галлі, К. Мантгейма.

Нормативним підґрунтям роботи є Конституція України, міжнародні договори, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які є нормативно-правовими основами реалізації державної молодіжної політики.

Об'єктом дослідження виступає процес формування та реалізації державної молодіжної політики в контексті державно-управлінської діяльності.

Предметом дослідження є державна молодіжна політика на регіональному рівні в Україні з використанням європейського досвіду.

Метою магістерської роботи є вивчення та детальний розгляд розвитку державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні, а також її вдосконалення з використанням позитивного досвіду країн ЄС.

Для реалізації даної мети поставлені такі **завдання**:

– узагальнити наукові напрацювання вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно досліджуваної проблематики, а також охарактеризувати основні поняття, принципи та завдання державної молодіжної політики;

- надати характеристику нормативно-правового забезпечення процесу формування молодіжної політики в українському суспільстві;
- висвітлити механізми реалізації державної молодіжної політики в Україні на регіональному рівні;
- виділити особливості формування державної молодіжної політики в ЄС та визначити перспективи для України;
- виокремити напрями оптимізації державного управління до потреб імплементації реалізації державної молодіжної політики.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в магістерській роботі було застосовано комплекс методів наукового дослідження. За допомогою проблемно-пошукового методу визначено проблему, підбрано й узагальнено джерела з теми дослідження та запропоновано шляхи її розв'язання; абстрактно-логічний було застосовано для аналізу існуючих джерел, теоретичного узагальнення й формування висновків. Метод дедукції дав змогу розширити понятійно-категорійний апарат і уточнити зміст поняття «державна молодіжна політика».

Порівняльно-правовий і порівняльно-функціональний методи дали можливість установити особливості розвитку державної молодіжної політики в Україні та проаналізувати досвід країн ЄС в даному питанні. Науково-догматичний метод використано при аналізові законодавства, який сприяв виявленню прогалин у правовому регулюванні питань реалізації державної молодіжної політики. Системно-структурний метод використано при дослідженні видів та форм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства з реалізації державної молодіжної політики.

Теоретико-методологічною основою магістерської роботи стали фундаментальні положення, дослідження українських та зарубіжних науковців і фахівців у сфері розвитку державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні та країнах ЄС.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автор здійснив спробу комплексно та всебічно розглянути питання державної молодіжної політики в Україні на регіональному рівні з використанням європейського досвіду.

Апробації. Основні наукові результати роботи висвітлені у тезах до Міжнародної науково-практичної конференції «Могилянські читання».

Практичне значення. Розроблені в дослідженні теоретичні положення доведені до рівня конкретних пропозицій можуть бути реалізовані у вітчизняній практиці сфери державної молодіжної політики.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, який налічує 98 найменувань та додатків. Загальний обсяг роботи складає 117 сторінок, з них 102 сторінки основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Теоретичні засади формування державної молодіжної політики на регіональному рівні»* охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні.

Підрозділ 1.1. «Теоретичні підходи в дослідженні державної молодіжної політики на регіональному рівні» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі.

Встановлено, що державна молодіжна політика як явище привертає до себе увагу дослідників різної наукової спрямованості. За часи незалежності було здійснено дослідження різноманітних аспектів молодіжної політики держави, проте це питання досі залишається актуальним серед вітчизняних науковців. Попри все, у кожній країні молодіжна політика має свої характерні особливості. Це пов'язано з історією, традицією, культурою даної країни, а також особливостями її геополітичного розташування, соціальним складом населення.

Зроблено висновок, що державна регіональна молодіжна політика – це системна діяльність на місцях органів державної влади та державного управління, інших суб'єктів молодіжної політики щодо реалізації державної молодіжної політики з урахуванням особливостей регіону. Характеризуючи молодь як специфічний суб'єкт регіональної політики, слід зазначити, що її важливою особливістю щодо участі у формуванні і реалізації регіональної політики є те, що така участь відбувається у послідовності: спочатку сфера творення власне молоді особистості, потім сфера участі молоді особистості у житті спільноти, і нарешті сфера участі у суспільному житті. Участь молоді у формуванні і реалізації регіональної політики характеризується певними особливостями, що зумовлені потребою запровадження спадкоємності поколінь, яку можна визначити як суть процесу діалогу поколінь та їх творчої взаємодії.

У підрозділі 1.2. «Державна молодіжна політика: основні поняття, принципи та завдання» висвітлено поняття та сутність державної молодіжної політики.

З'ясовано, що поява у науковому обігу поняття «молодіжна політика» пов'язана в основному з соціально-економічними змінами і відповідно зміною ролі молоді в соціальному процесі. Паралельно з процесами формування молоді як самостійної соціальної групи відбувалося і виокремлення в діяльності держави самостійного напрямку державної політики.

Роль та місце молоді у розвитку сучасної держави є одним з основоположних факторів, який варто розглядати як основний елемент суспільних змін, що має належним чином відображатися в державній молодіжній політиці сучасної України, оскільки саме молодь є рушійною силою процесів державотворення та стабільного розвитку держави.

Зроблено висновок, державна молодіжна політика в Україні є пріоритетним і специфічним напрямом діяльності держави і здійснюється:

- в інтересах молоді людини, суспільства, держави;
- з урахуванням можливостей України, її економічного, соціального, історичного, культурного розвитку і світового досвіду державної підтримки молоді.

Таким чином, молодіжна політика має одну головну особливість, якої не має жоден інший напрямок внутрішньої політики держави – це політика майбутнього країни, адже саме молодь виступає рушійною силою розвитку суспільства.

У другому розділі *«Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації»* проаналізовано нормативно-правову базу дослідження,

охарактеризовано інститути громадянського суспільства в даному контексті, а також висвітлено механізми реалізації державної молодіжної політики в Україні на регіональному рівні.

У підрозділі 2.1. «Нормативно-правове забезпечення процесу формування молодіжної політики» проаналізовано законодавче регулювання державної молодіжної політики в Україні. Виявлено, що формування нормативно-правової основи реалізації державної молодіжної політики тривало протягом 26 років, акти приймалися з великим розривом у часі та часто не узгоджувались з іншими дотичними нормативно-правовими актами, що призвело до ряду проблем, які потребують нагального вирішення. Ефективність реалізації державної молодіжної політики залежить від якомога скорішої ліквідації прогалин у молодіжному законодавстві. Потреба удосконалення законодавства у сфері нормативно-правового забезпечення реалізації державної молодіжної політики нині стоїть дуже гостро, оскільки існуючі проблеми, які були виявлені в ході проведення дослідження суттєво впливають на ефективність реалізації політики держави щодо молоді. Реалізація державної молодіжної політики здійснюється на основі правових норм, які містяться в актах різної юридичної сили та різної тематики

Зроблено висновок, що правові норми, які регулюють суспільні відносини у сфері державної молодіжної політики містяться у нормативно-правових актах різної юридичної сили та різного тематичного спрямування і не мають єдиної концептуальної основи, а також у них відсутня термінологічна єдність. Тобто, головною проблемою нормативно-правового забезпечення реалізації державної молодіжної політики є відсутність системного зв'язку між конституційно-правовими засадами та поточним законодавством, яка, в свою чергу призводить до виникнення прогалин, термінологічних розбіжностей, а в кінцевому рахунку впливає на ефективність як нормативно-правового забезпечення, так і практики реалізації державної молодіжної політики.

У підрозділі 2.2. «Інститути громадянського суспільства як суб'єкти реалізації державної молодіжної політики» показано, що в сучасному українському суспільстві, в умовах зростання громадянської активності, особливого значення набувають контакти молодіжних організацій як інституту громадянського суспільства з органами державної влади у контексті розвитку державної молодіжної політики. Для органів влади такий зв'язок є очевидно позитивним, так як дозволяє їм представникам моніторити ситуацію в молодіжному середовищі і вчасно реагувати, коригуючи власний політичний курс. На сьогоднішній день очевидним є те, що державна молодіжна політика повинна реалізовуватися із залученням як безпосередньо молоді, так і інститутів громадянського суспільства. Процес соціалізації молоді передбачає включення її у життєдіяльність суспільства як системи в якості самодостатнього та активного її елементу. Безперечно, що забезпечення цього процесу залежить не лише від діяльності держави в особі її органів, але й від активності усіх соціальних інститутів. За процес соціального становлення молоді відповідальна не лише держава, але й суспільство, його інститути у цілому.

З'ясовано, що результати державної політики у молодіжній сфері засвідчують включення молоді до участі у процесах прийняття рішень на всіх рівнях державно-громадського управління. В прозорості виконання цієї політики сприяє громадськість, так як сучасна модель управління молодіжною сферою має бути відкритою та демократичною. В такій моделі передбачається реалізація державної молодіжної політики через такий суб'єкт її здійснення як інститути громадянського суспільства.

У підрозділі 2.3. «*Механізми реалізації державної молодіжної політики в Україні на регіональному рівні*» зазначено, що у контексті сучасних процесів суспільного розвитку, демократизації врядування, євроінтеграції, глобалізації особливу увагу слід приділити державній молодіжній політиці, оскільки саме вона є тим соціальним явищем, яке безпосередньо чи опосередковано впливає на всі суспільно-політичні процеси. Саме питання молодіжної політики вже впродовж кількох десятиків років є одним із найактуальніших. Передумовою цього є не лише інтеграційні, глобалізаційні процеси, а й залежність суспільства від свого якісного показника – молоді, яка є тим рушійним джерелом розвитку суспільства, яке, впливаючи на формування та розвиток держави, постає ефективним суб'єктом і дієвим чинником функціонування суспільно-політичного простору.

Зроблено висновок, що розглянуті механізми формування та реалізації державної молодіжної політики покликані забезпечувати ефективну діяльність державно-управлінської системи у сфері, яка відповідатиме як вимогам та інтересам самої молоді, так і завданням суспільства в особі держави. Між тим, недоліки молодіжної політики в Україні, на наш погляд, пов'язані саме з неналежними механізмами її розробки та реалізації. Реалізація молодіжної політики на регіональному рівні є системним процесом, в який включено безліч галузевих і територіальних інститутів, покликаних вирішувати важливі для молоді проблеми в сфері освіти, виховання, зайнятості, охорони здоров'я, дозвілля тощо.

У третьому розділі «Використання досвіду країн ЄС в ході імплементації державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні» проаналізовано досвід країн ЄС щодо формування державної молодіжної політики, а також визначені напрями оптимізації державного управління до потреб імплементації реалізації державної молодіжної політики.

У підрозділі 3.1. «*Досвід країн ЄС щодо взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації молодіжної політики*» доведено, що досягнення нашої країною соціально-економічного рівня високорозвинених європейських країн має відбуватися через утвердження засад соціально-відповідальної держави. Одним із дієвих шляхів до цього є підтримка та розвиток державної молодіжної політики, як важливого фактору розвитку громадянського суспільства у нашій державі.

Здійснивши детальний аналіз зарубіжного досвіду зроблено висновок, що здійснення молодіжної політики, варто відмітити, що в європейській практиці намітився перехід від суто державних до громадсько-державних структур формування молодіжної політики. Неформальні об'єднання, молодіжні групи реалізують окремі проекти або програми, проте питання про оптимальне співвідношення державних і громадських структур в сфері молодіжної політики залишається на сьогоднішній день дискусійним. В останні роки в європейських країнах молоді все частіше довіряють участь у суспільному та громадському житті. І, як свідчить аналіз, цей потенціал використовується досить ефективно та в повній мірі.

У підрозділі 3.2. «*Особливості формування державної молодіжної політики в ЄС: перспективи для України*» вказано, що прагнення України інтегруватися до сучасного глобального світу, зокрема до єдиного європейського простору, вимагає від неї створити необхідні умови у сфері державного управління та гармонізувати національне

законодавство, систему управління до норм і стандартів ЄС. На шляху до інтеграції в європейське співтовариство Україна має вирішити цілий комплекс проблем, які є специфічними для кожної окремої галузі суспільного життя, а таке важливе питання, як державне управління у сфері молодіжної політики в Україні, набуває особливого значення в сучасних умовах. Неможливо уявити, що ці перетворення будуть обходити молодь, яка є майже найактивнішою соціальною групою, що без особливих перешкод та зусиль може й готова навчатись новому, прагнути та впроваджувати інновації в усі сфери суспільного життя, інтегруватися до сучасного світу, бути відкритою до реформ і активно їх впроваджувати.

У висновку зазначено, що

- розробка і впровадження національних молодіжних політик є актуальним та важливим стратегічним завданням для більшості країн світу;
- роль національної політики з питань молоді забезпечує всеосяжну концепцію для всіх програм і заходів стосовно молоді в одній країні. Таким чином, у будь-якій стратегії увага приділяється некомерційному сектору, який є сполучною ланкою між владою та молоддю, що робить можливим реалізацію інноваційних можливостей молоді;
- загальною тенденцією розвитку молодіжної політики в ЄС є перехід від допомоги окремим найбільш вразливим категоріям молоді до соціальних програм, що охоплюють більшість молодих людей. Така переорієнтація обумовлена приходом до влади соціал-демократичних урядів, які висунули й розвинули ідею про визнання відповідальності держави за інтеграцію всієї молоді в суспільство;
- у суспільних відносинах молоді люди, як і будь-який член суспільства, одночасно постають як об'єктом (коли прагнуть належати до певного соціуму), так і суб'єктом (коли прагнуть активно взаємодіяти із соціумом, змінюючи його відповідно до власних потреб, уявлень). Саме ця особливість має бути врахована в державному управлінні під час розробки й впровадження державної молодіжної політики, зокрема, молодь має активно залучатися до цих процесів, а не бути тільки об'єктом у цих суспільних відносинах;
- національна модель молодіжної політики України має враховувати сучасні світові тенденції. Зокрема, посилення спроби інтеграції в європейську програму молодіжної політики третіх країн, у тому числі й України, буде вимагати розробки власного підходу до розвитку співпраці та взаємодії у сфері молодіжної політики як на національному, так і на міжнародному рівнях.

У підрозділі 3.3. «Напрями оптимізації державного управління до потреб імплементації реалізації державної молодіжної політики» визначено, що ефективність державної молодіжної політики безпосередньо залежить від здатності системи державного управління визначати та впроваджувати в практичну діяльність адекватні вимогам і потребам, що актуалізуються в умовах євроінтеграції України, механізмів реалізації цієї політики. Інноваційний потенціал, який має молодь щодо здійснення суспільних трансформацій та модернізації, обумовлює необхідність не тільки вироблення таких механізмів, але й здійснення певних змін у самій системі державного управління у напрямі забезпечення принципів цілісності, послідовності, узгодженості державної молодіжної політики на основі оптимізації взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, молодіжних

державних і недержавних організацій, у тому числі й міжнародних.

Зроблено висновки, що ефективність державної молодіжної політики безпосередньо залежить від здатності системи державного управління визначати та впроваджувати в практичну діяльність адекватні вимогам і потребам, що актуалізуються в умовах євроінтеграції України, механізмів реалізації цієї політики. Система пріоритетних напрямів оптимізації системи державного управління щодо імплементації механізмів реалізації державної молодіжної політики, що включає в себе підвищення ефективності державного регулювання у сфері реалізації державно формування кадрового потенціалу для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які задіяні у сфері реалізації державної молодіжної політики і молодіжної політики, регулювання та координація відносин між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, розвиток та нормативно-правове забезпечення системи соціальних служб для молоді, науково-аналітичне забезпечення процесу реалізації державної молодіжної політики, з метою виявлення і дослідження основних тенденцій і проблем розвитку молоді.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі наведено нове вирішення актуального наукового завдання з обґрунтування теоретичних положень та розроблення напрямів вдосконалення державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні з використанням європейського досвіду. Результати дослідження дають підстави сформулювати висновки і рекомендації, що мають теоретичне та практичне значення. Відповідно до зазначеної мети і поставлених завдань варто зробити наступні висновки:

1. Здійснено аналіз наукового доробку щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні з використанням позитивного досвіду країн ЄС, який засвідчив, що формування і реалізація державної молодіжної політики в Україні відбувається на фоні загальних тенденцій трансформації та модернізації суспільства і держави, підвищення ролі молоді у процесах управління суспільним розвитком. Визначено, що науковці значну увагу приділяють підходам та принципам формування державної молодіжної політики, в якій в узагальненому вигляді виокремлюються три основні елементи: політична організація; політична діяльність владних інститутів та відносини між ними; політична свідомість. Питання державної молодіжної політики в Україні розглядається в працях відомих вчених: Є. Бородіна, М. Головатого, В. Головенько, І. Ільїнського, М. Канавець, Н. Метьолкіної, Г. Коваль, М. Перепелиці, Р. Сторожука. Дослідженням європейського досвіду щодо розвитку державної молодіжної політики знаходимо в працях С. Серьогіна, В. Алексеєва, О. Бабінової, Т. Бутирської, О. Радченко.

Дослідження проблем у межах теми ґрунтуються також на сучасних теоретико-методологічних розробках у галузі держави і права, адміністративного права, державного управління, цивільного права, висвітлених у працях вітчизняних учених, серед яких, зокрема: Д. Андрєєва, А. Гавловська, В. Головенько, С. Ківалов, Г. Коваль, А. Кочетков, В. Красовська, К. Плоский.

Серед зарубіжних дослідників даної сфери варто виділити Р. Томсона, Д. Роша, С. Такера, Р. Флінна, Г. Гаспероні, Д. Галлі, К. Мантгейма.

Більшість сучасних українських вчених зазначають, що молодь – це головна інноваційна сила, що несе в собі величезний культурний, соціально-економічний,

суспільно-політичний потенціал, який у процесі соціалізації й раціональному використанні наявного потенціалу буде сприяти різнобічному розвитку регіону й підвищенню його конкурентоспроможності. Питання про статус молоді в українському суспільстві, про соціальні функції молодого покоління, його політичні позиції, рівень освіти і професійну кваліфікацію, морально-духовний стан і культурні запити сьогодні звучали по-новому і є актуальною потребою у зв'язку з відновленням суспільства і необхідністю формування принципово нової концепції державної молодіжної політики.

Молодіжна політика – це діяльність усіх суспільних інститутів, у тому числі партій, громадських організацій, інших інститутів громадянського суспільства, з метою соціалізації молодого покоління, його інтеграції в суспільні процеси. Головною метою обох цих видів політики є створення необхідних соціально-економічних, політико-правових, організаційних умов та гарантій для соціального становлення, розвитку і вдосконалення як окремої молодої людини, так і всього молодого покоління.

Молодіжна політика має одну головну особливість, якої не має жоден інший напрямок внутрішньої політики держави – це політика майбутнього країни, адже саме молодь виступає рушійною силою розвитку суспільства. Якщо критично оцінювати ситуацію, що склалася у молодіжному середовищі, доводиться констатувати той факт, що держава при вирішенні низки соціально-економічних, політичних та інших проблем, проблемам молодого покоління приділяє увагу, на жаль, не у першу чергу.

Якщо розглядати державну молодіжну політику як об'єкт науки публічного управління, варто зауважити, що це поняття «молодіжна політика» включає в себе системну діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України.

2. Нормативним підґрунтям роботи є Конституція України, міжнародні договори, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які є нормативно-правовими основами реалізації державної молодіжної політики. Формування нормативно-правової основи реалізації державної молодіжної політики тривало протягом 26 років, акти приймалися з великим розривом у часі та часто не узгоджувались з іншими дотичними нормативно-правовими актами, що призвело до ряду проблем, які потребують нагального вирішення. Ефективність реалізації державної молодіжної політики залежить від якомога скорішої ліквідації прогалин у молодіжному законодавстві. Потреба удосконалення законодавства у сфері нормативно-правового забезпечення реалізації державної молодіжної політики нині стоїть дуже гостро, оскільки існуючі проблеми, які були виявлені в ході проведення дослідження суттєво впливають на ефективність реалізації політики держави щодо молоді. В ході аналізу молодіжного законодавства виявлено наступне:

- 1) відсутність термінологічної єдності;
- 2) прогалини в законодавчому регулюванні;
- 3) ієрархічна неупорядкованість актів концептуального та програмного характеру;
- 4) безсистемність законодавчого регулювання процесу реалізації державної молодіжної політики;
- 5) відсутність належної деталізації та конкретизації конституційно-правових засад у законодавстві у сфері реалізації державної молодіжної політики;

б) необхідність гармонізації законодавства в сфері реалізації державної молодіжної політики з європейськими стандартами.

Причиною появи в національному законодавстві щодо молоді термінологічних розбіжностей є те, що в процесі прийняття нових законів не було здійснено аналізу чинних нормативно-правових актів на предмет існування можливих протиріч між нормами раніше прийнятих актів та нових.

3. Молодіжна політика України є цілим комплексом заходів за такими напрямками, як підтримка молоді в соціальній сфері; формування умов для громадянського становлення і патріотичного виховання молоді; запобігання правопорушенням і асоціальним явищам у молодіжному середовищі; формування молодіжної кадрової політики; сприяння самореалізації молодих громадян у професійній, науковій, громадській діяльності; розвиток лідерського потенціалу молоді; підтримка талановитої молоді.

Розглянуті механізми формування та реалізації державної молодіжної політики покликані забезпечувати ефективну діяльність державно-управлінської системи у сфері, яка відповідатиме як вимогам та інтересам самої молоді, так і завданням суспільства в особі держави. Між тим, недоліки молодіжної політики в Україні, на наш погляд, пов'язані саме з неналежними механізмами її розробки та реалізації. Реалізація молодіжної політики на регіональному рівні є системним процесом, в який включено безліч галузевих і територіальних інститутів, покликаних вирішувати важливі для молоді проблеми в сфері освіти, виховання, зайнятості, охорони здоров'я, дозвілля тощо. Слід зазначити, що невирішеність багатьох проблем на місцях стримує повноцінне включення молоді в процес розробки молодіжної політики, що відбивається на її ефективності. Однак, молодіжна політика держави має вдосконалюватися та відповідати всім запитам сьогодення. На підставі цього предметом подальших досліджень має стати розгляд механізмів формування та реалізації молодіжної політики в світі та Україні.

4. Детально дослідивши досвід здійснення державної молодіжної політики країнами Європи, які здійснюють цілеспрямовану політику щодо молоді, виділено характерні найбільш загальні елементи: соціальний взаємозв'язок між урядом та молоддю шляхом консультивання та впливу; поради та інформація про права молодих людей та можливості для них; свобода культурного, творчого та політичного вираження; культура продовження освіти і професійної освіти; підтримка молоді сім'ї; відповідна спеціальна підтримка для молодих людей «груп ризику» таких, як люди з особливими потребами чи молоді в'язні; підтримка і заохочення активного проведення вільного часу; правильна організація професійної підготовки тих, хто працює з молодими людьми; дослідження труднощів, з якими стикаються молоді люди; сприяння міжнародним зв'язкам між молодими людьми. При цьому загальна мета молодіжної політики різних європейських держав полягає у сприянні безконфліктній інтеграції молодих людей в суспільство.

Отже, розробка і впровадження національних молодіжних політик є актуальним та важливим стратегічним завданням для більшості країн світу, роль національної політики з питань молоді забезпечує всеосяжну концепцію для всіх програм і заходів стосовно молоді в одній країні. Таким чином, у будь-якій стратегії увага приділяється некомерційному сектору, який є сполучною ланкою між владою та молоддю, що робить можливим реалізацію інноваційних можливостей молоді. Національна модель молодіжної політики України має враховувати сучасні світові тенденції. Зокрема, посилення спроби

інтеграції в європейську програму молодіжної політики третіх країн, у тому числі й України, буде вимагати розробки власного підходу до розвитку співпраці та взаємодії у сфері молодіжної політики як на національному, так і на міжнародному рівнях.

6. Ефективність державної молодіжної політики безпосередньо залежить від здатності системи державного управління визначати та впроваджувати в практичну діяльність адекватні вимогам і потребам, що актуалізуються в умовах євроінтеграції України, механізмів реалізації цієї політики. Інноваційний потенціал, який має молодь щодо здійснення суспільних трансформацій та модернізації, обумовлює необхідність не тільки вироблення таких механізмів, але й здійснення певних змін у самій системі державного управління у напрямі забезпечення принципів цілісності, послідовності, узгодженості державної молодіжної політики на основі оптимізації взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, молодіжних державних і недержавних організацій, у тому числі й міжнародних.

Варто зазначити, що в узагальненому вигляді основні напрями оптимізації системи державного управління щодо імплементації механізмів реалізації державної молодіжної політики, які мають забезпечити цілісність, послідовність та ефективність державної молодіжної політики, розкриваються у здійсненні наступних заходів:

- удосконалення загальнодержавних, регіональних та місцевих нормативно-правових актів, що стосуються питань реалізації державної молодіжної політики, як між собою, так і з відповідними зарубіжними актами;
- підвищення ефективності державного регулювання у сфері реалізації державної молодіжної політики, регулювання та координація відносин між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, що задіяні у сфері реалізації цієї політики, щодо децентралізації та розмежування повноважень, а також міжвідомчої координації;
- формування кадрового потенціалу для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які задіяні у сфері реалізації державної молодіжної політики, а також недержавних організацій та інституцій шляхом вдосконалення системи освіти, професіоналізації, підготовки кадрів, підвищення рівня компетентності молоді щодо проблем державної молодіжної політики та управління суспільним розвитком;
- розвиток та нормативно-правове забезпечення системи соціальних служб для молоді, які задіяні у вирішенні різних її проблем;
- науково-аналітичне забезпечення процесу реалізації державної молодіжної політики, з метою виявлення і дослідження основних тенденцій і проблем розвитку молоді, зважаючи на її інноваційний потенціал в якості одного з головних суб'єктів управління суспільним розвитком, своєчасного реагування на зміни, що виникають у молодіжному середовищі внаслідок інтегрування держави до європейського співтовариства, шляхом вироблення конкретних підходів до вирішення цих проблем, а також оцінки результатів та прогнозування імовірних змін задля вдосконалення стратегічних і оперативних принципів реалізації державної молодіжної політики;
- розширення системи інформаційного забезпечення процесу реалізації державної молодіжної політики на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Запропонована система пріоритетних напрямів оптимізації системи державного управління щодо імплементації механізмів реалізації державної молодіжної політики,

розвитку самої державної молодіжної політики має забезпечити створення умов для ефективного використання інноваційного потенціалу молоді як одного із головних суб'єктів управління суспільним розвитком, що здатен активно й продуктивно впливати на трансформаційні та модернізаційні процеси у суспільстві і держави, забезпечуючи її конкурентоспроможність в умовах інтеграції до європейського співтовариства.

В якості авторських пропозицій щодо реалізації державної молодіжної політики на регіональному рівні в Україні пропонується:

- підвищити відповідальності органів державної влади, органів місцевого самоврядування щодо активізації їх взаємодії на принципах співробітництва й партнерства з організаціями й фізичними особами з питань захисту прав і законних інтересів молодих громадян, стимулюванню їх самостійності й творчої активності;
- посилити заходи щодо зменшення чисельності української молоді серед зовнішніх трудових мігрантів;
- створити Державну програму щодо обов'язкового працевлаштування обдарованої молоді, підтримки розвитку молодіжного бізнесу та підприємництва.

ПУБЛІКАЦІЇ:

1. Кнігель-Топча В.В. Державна молодіжна політика: основні принципи і поняття / В.В. Кнігель-Топча // «Могилянські читання – 2018». Всеукраїнська науково-практична конференція. «Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти»: тези. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2018. – С. 10-13

АНОТАЦІЯ

Кнітель-Топча В.В. Державна молодіжна політика на регіональному рівні: європейський досвід для України. – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

На сьогодні перед Україною постає завдання забезпечення реалізації молоддю своїх політичних, соціально-економічних та культурно-духовних прав системою гарантій, що сприятиме її перетворенню на активного суб'єкта демократичних процесів. Саме тому розгляд проблематики державної молодіжної політики наразі є особливо актуальним, оскільки становить не лише науковий, а й практичний інтерес.

Об'єктом дослідження виступає процес формування та реалізації державної молодіжної політики в контексті державно-управлінської діяльності. Предметом дослідження є державна молодіжна політика на регіональному рівні в Україні з використанням європейського досвіду.

У процесі дослідження було запропоновано систему пріоритетних напрямів оптимізації системи державного управління щодо імплементації механізмів реалізації державної молодіжної політики, які мають забезпечити створення умов для ефективного використання інноваційного потенціалу молоді, забезпечуючи її конкурентоспроможність в умовах інтеграції до європейського співтовариства.

Ключові слова: державна молодіжна політика, європейський досвід, публічна політика, інтеграція, імплементація.

SUMMARY

Knitel-Topcha V.V. State Youth Policy at the Regional Level: European experience for Ukraine. - Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

Today, Ukraine faces the task of ensuring the implementation of its political, socio-economic and cultural rights by a system of guarantees that will promote its transformation into an active subject of democratic processes. That is why consideration of the issues of state youth policy is currently of particular relevance, since it presents not only scientific but also practical interest.

The object of the research is the process of formation and implementation of the state youth policy in the context of state-management activities. The subject of the study is the state youth policy at the regional level in Ukraine according to European experience.

One of the most complex and significant problems of the establishment of democratic, legal and social statehood in Ukraine and the formation of a civil society is the definition of legal principles in relations between the state and youth. This issue is a strategic resource and guarantee of ensuring the progressive development of the state and society.

The process of socialization of youth involves its inclusion in the vital functions of society as a system as a self-sufficient and active element of it. There is no doubt that the provision of this process depends not only on the activity of the state and government agencies, but also on the activity of all social institutions.

In the course of the study, a system of priority directions of optimization of the state administration system was proposed for applying the mechanisms of implementation of the state

youth policy, which should ensure the creation of conditions for the effective use of the innovative potential of youth, ensuring its competitiveness in conditions of integration into the European community.

Key words: state youth policy, European experience, public policy, integration, implementation.